

Lohjan esi- ja perusopetuksen kuntatasoinen opiskeluhoitosuunnitelma

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdanto	4
2. Opiskeluhoito esi- ja perusopetuksessa	6
2.1. Opiskeluhoitoon rakenne	6
2.2. Opiskeluhoitoon organisointi	7
2.2.1. Opiskeluhoitoon ohjausryhmä	7
2.2.2. Yksikkökohtainen opiskeluhoitoryhmä	8
2.2.3. Monialaiset asiantuntijaryhmät	9
3. Yhteisöllinen opiskeluhoito	9
3.1. Yhteisöllisen opiskeluhoitoon toimintatavat	10
3.1.1. Esiopetuksesta perusopetukseen siirryttäessä	10
3.1.2. Siirtymävaihe kuudennelta seitsemännelle luokalle	11
3.1.3. Siirryttäessä perusopetuksesta toiselle asteelle	11
3.2. Yhteisöllisen opiskeluhoitoon johtaminen	12
4. Yksilökohtainen opiskeluhoito	13
4.1. Oppimisen tuki	13
4.2. Varhainen puuttuminen	13
4.3. Opiskeluhoitoon palvelut	14
4.3.1. Opiskeluhoitoon psykologi- ja kuraattoripalvelut	14
4.3.2. Kouluterveydenhoito ja neuvolapalvelut	15
4.3.3. Opiskeluhoitoon polku, jos huoli herää oppilaan hyvinvoinnista	15
4.3.4. Opiskeluhoitokertomus	16
4.3.5. Oppilashuoltoon tuki opetukseen osallistumisen epäämisen ja kurinpitörangaistuksen yhteydessä	17
4.4. Oppilaan esiopetuksen- ja koulupäivän aikaisen erityisruokavalion ja/tai lääkityksen ilmoittamisen käytännöt	18
5. Oppilaiden ja yhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja niiden keskeiset tulokset	18
5.1. Seuraamisen käytännöt	19
5.2. Tarkastukset	19
5.2.1. Opiskelu ympäristön terveellisyyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastukset	19
5.3. Tilastotieto	20
5.3.1. Poissaolojen suunnitelmallinen seuranta ja poissaoloihin puuttuminen	20
5.3.2. Kouluterveyskysely	20
5.3.3. Perusopetuksen TEAviisari Lohjalla	20
5.4. Ennaltaehkäisevät suunnitelmat ja yhteisöllisen työn toimintamallit	21
5.4.1. Koulun järjestyssäännöt	21
5.4.2. Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet	21
5.4.3. Ehkäisevä päihdetyö	22
5.4.4. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, häirinnältä, syrjinnältä ja väkivallalta Lohjan kaupungin perusopetuksessa	22
5.5. Keskeiset tulokset	23
6. Opiskeluhoitoon kokonaistarve Lohjan esi- ja perusopetuksessa ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut	25
6.1. Opiskeluhoitoon kokonaistarve Lohjalla	25
6.2. Opiskeluhoitoon käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut	26

7. Oppilaat, huoltajat ja muut sidosryhmät opiskeluhollossa	26
8. Liitteet	27
9. Opiskeluholtoa ohjaavat asiakirjat ja lainsäädäntö:	27

1. Johdanto

Opiskeluhuollon ensisijaisena tarkoituksena on edistää oppilaiden terveyttä, hyvinvointia, oppimista ja osallisuutta sekä ennaltaehkäistä ongelmien syntymistä. Tavoitteena on tunnistaa oppilaiden tuen tarpeet mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja järjestää tukea oikea-aikaisesti sitä tarvitseville.

Tarkoituksena on edistää myös oppimisyhteisön ja -ympäristön hyvinvointia, terveellisyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja opetusyksikön välistä yhteistyötä. Tätä tarkoitusta toteutetaan ensisijaisesti yhteisöllisen opiskeluhuollon keinoin.

Opiskeluhuollosta säädetään erillisellä lailla oppilas- ja opiskelijahuollosta (1287/2013). Hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyessä 1.1.2023 lakiin on tehty muutoksia (377/2022). Lain mukaan opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma korvaa 1.8.2023 alkaen aiemmat yksikkökohtaiset opiskeluhoitosuunnitelmat. Tässä suunnitelmassa käytetään esi- ja peruskouluissa opiskelevista lapsista ja nuorista käsitettä oppilas. Tässä suunnitelmassa esi- ja perusopetuksen kokonaisuuteen viitataan käsitteellä yksikkö. Koulutuksen järjestäjään viitataan käsitteellä opetuksen järjestäjä.

Esi- ja perusopetuksen arjessa toteutuva opiskeluhoito muodostuu kokonaisuudesta, jossa järjestämisvastuu kuuluu sekä opetuksen järjestäjälle että hyvinvointialueelle. Lohjan yksiköiden opiskeluhuollon palvelut eli psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuolto ja neuvolapalvelut ovat vuoden 2023 alusta lukien Länsi-uudenmaan hyvinvointialueen järjestämisvastuulla. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue vastaa psykologi- ja kuraattoripalvelujen sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä Lohjan kaupungin esi- ja perusopetuksen oppilaille heidän kotipaikastaan riippumatta. Lohjan kaupunki opetuksen järjestäjänä tekee yhteistyötä opiskeluhoitopalvelujen voimavarojen kohdentamisessa opetusyksiköihin Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa. Koulutuksen järjestäjäkohtaisiin opiskeluhoitoryhmiin ei hyvinvointialueudistuksessa tule muutoksia.

Opiskeluhuollon lakisäätteiset yhteistyörakenteet 1.1.2023 alkaen:		
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue	Kuntien tehtävät	Hyvinvointialueen tehtävät
 <p>Lähde: Kuntarekry</p>	<p>Koulutuksen järjestäjien monialaiset opiskeluhoiton ohjausryhmät (OphL 14 §)</p> <ul style="list-style-type: none">Opiskeluhuollon yleinen suunnittelu, kehittäminen, ohjaus ja arviointi koulutuksen järjestäjäkohtaisesti <p>Oppilaitoskohtaiset monialaiset opiskeluhoitoryhmät (OphL 14 §)</p> <ul style="list-style-type: none">Opiskeluhuollon yleinen suunnittelu, kehittäminen, ohjaus ja arviointi oppilaitoskohtaisesti	<p>Alueellinen opiskeluhoiton yhteistyöryhmä (OphL 14 a §, ThL 15 a §)</p> <p>Hyvinvointialueen ja sen alueella toimivien koulutuksen järjestäjien yhteistyöelin, jonka tehtävänä on:</p> <ol style="list-style-type: none">Valmistella alueellinen opiskeluhoitosuunnitelmaSeurata alueellisen opiskeluhoitosuunnitelman toteutumista sekä yhteistyön toteutumistaKäsitellä hyvinvointialueen ja sen alueella toimivien koulutuksen järjestäjien välisiä opiskeluhoiton yhteistyökysymyksiä.Huolehtia muista sille erikseen annettavista tehtävistä

Tämä opiskeluhoitosuunnitelma on laadittu opiskeluhoiton toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten Lohjalla. Suunnitelman päivittämisestä vastaa Lohjan kaupungin opiskeluhoiton ohjausryhmä. Suunnitelma on laadittu yhteistyössä hyvinvointialueen henkilöstön, opiskeluhoitopalvelujen, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Suunnitelma tarkastetaan

viimeistään vuoden kuluessa siitä, kun Lohjan kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on päivitetty. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta kerätään yksiköiltä sähköisellä kyselylomakkeella tarkistuksen yhteydessä. Opiskeluhuollon arviointi toteutetaan lukuvuosittain kevätlukukauden päätteeksi opetuksen järjestäjän sähköisellä kyselylomakkeella yhteistyössä hyvinvointialueen henkilöstön kanssa.

Opiskeluhoitosuunnitelman suunnittelua ja toteuttamista ohjaavat monialaisessa yhteistyössä laaditut suunnitelmat:

- kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 12 § ja lastensuojelulaki (417/2007) 12 § 1 mom.)
- paikalliset esiopetuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelmat (Perusopetuslaki 14 § 2 mom. (477/2003))

Keskeiset käsitteet:

Hyvinvointialue, jonka alueella yksikkö sijaitsee, vastaa 1.1.2023 alkaen opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä alueellaan sijaitsevien yksiköiden opetuksessa oleville oppilaille heidän kotipaikastaan riippumatta.

Alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä on hyvinvointialueen ja sen alueella toimivien opetuksen järjestäjien yhteistyöelin. Sen tehtävänä on valmistella alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma, seurata alueellisen opiskeluhoitosuunnitelman toteutumista sekä yhteistyön toteutumista, käsitellä hyvinvointialueen ja sen alueella toimivien opetuksen järjestäjien välisiä opiskeluhuollon yhteistyökysymyksiä, huolehtia muista erikseen annettavista tehtävistä.

Opetuksen järjestäjä on yleensä kunta tai kuntayhtymä, joilla on velvollisuus järjestää esi- ja perusopetusta alueensa lapsille ja nuorille. Tässä opiskeluhoitosuunnitelmassa opetuksen järjestäjä on Lohjan kaupunki.

Yksikkö tarkoittaa tässä suunnitelmassa esi- ja perusopetusyksiköitä.

Opiskeluhoito tarkoittaa kokonaisvaltaista päivittäistä oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvoinnista huolehtimista ja sen turvaamista, joka kuuluu jokaiselle yksikössä toimivalle aikuiselle.

Opiskeluhuollon palvelut ovat neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon, psykologin ja kuraattorin palvelut.

Opiskeluhuollon ohjausryhmä on opetuksen järjestäjäkohtainen monialainen työryhmä, joka vastaa opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista.

Opiskeluhoitoryhmä on yksikkökohtainen monialainen työryhmä, joka vastaa yksikön opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista.

Oppilas tarkoittaa tässä suunnitelmassa esi- tai perusopetuksessa opiskelevaa lasta/nuorta.

Monialainen asiantuntijaryhmä on tapauskohtaisesti koottava eri asiantuntijoista koostuva ryhmä, joka käsittelee yksittäisen oppilaan tai tietyn oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhuollon palvelujen järjestämiseen liittyviä asioita.

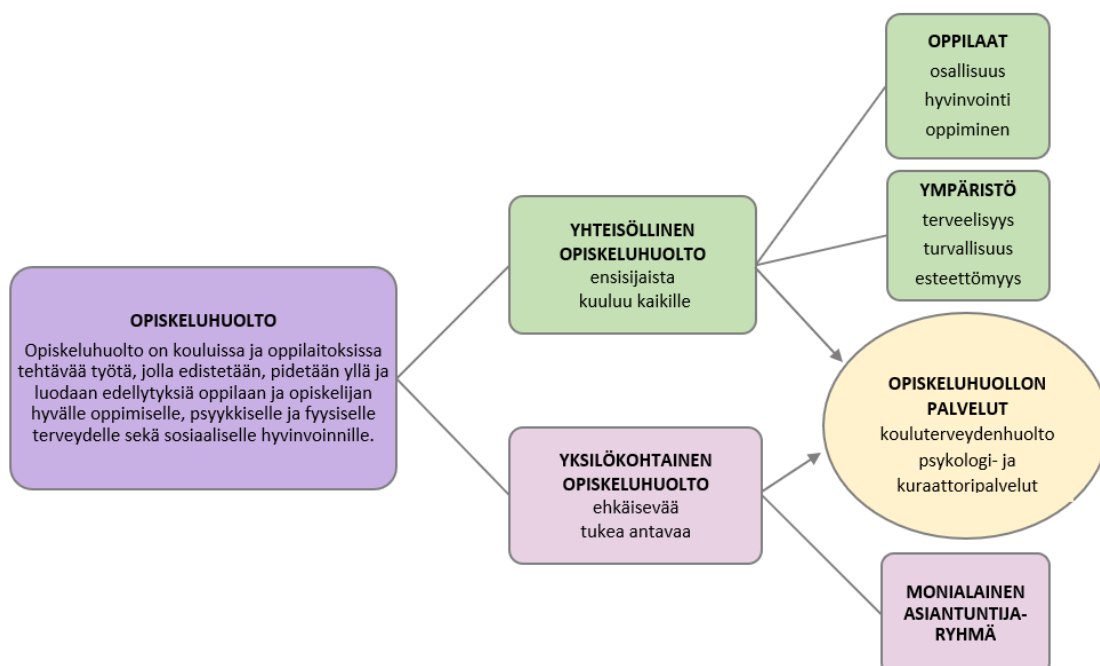
2. Opiskeluhoolto esi- ja perusopetuksessa

Opiskeluhoollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden ja koko opiskeluyhteisön ja -ympäristön hyvinvointia, huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä ja oppilaiden osallisuutta. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osallistua opetuksen kehittämiseen sekä ilmaista mielipiteensä oppimisympäristöönsä liittyvissä asioista. Samanaikaisesti tavoitteena on turvata yksilökohtainen varhainen tuki sitä tarvitseville. Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana ja hyvän oppimisen perustana on oppilaiden ja henkilökunnan turvallisuuden varmistaminen ja työrauhan ylläpitäminen. Kasvatustyötä tehdään yhteistyössä kotien kanssa. Tämä edellyttää vuorovaikutusta ja yhteistyötä oppilaan kokonaisvaltaisen terveen kasvun ja hyvän oppimisen tukemisessa. Vuorovaikutus ja yhteistyö huoltajien kanssa lisää opettajan oppilaantuntemusta ja auttaa opetuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa oppilaan vahvuusalueita tukien, jolloin voidaan edesauttaa suotuisien oppimisedellytysten muodostumista niin yksilö-, kuin ryhmä ja yhteisötasolla. Kodin ja koulun yhteistyö rakentuu koulun toimijoiden, huoltajien, oppilaiden ja erisidosryhmien arvostavalle yhteistyölle muodostaen näin hyvän perustan yhteisölliselle opiskeluhoollolle.

2.1. Opiskeluhoollon rakenne

Opiskeluhooltoja järjestetään opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä siten, että siitä muodostuu toimiva kokonaisuus. Opiskeluhoolto toteutetaan yhteistyössä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluyhteisössä tai oppilaiden hyvinvoinnissa havaittuihin huolenaiheisiin etsitään ratkaisuja yhdessä oppilaiden ja huoltajien kanssa.

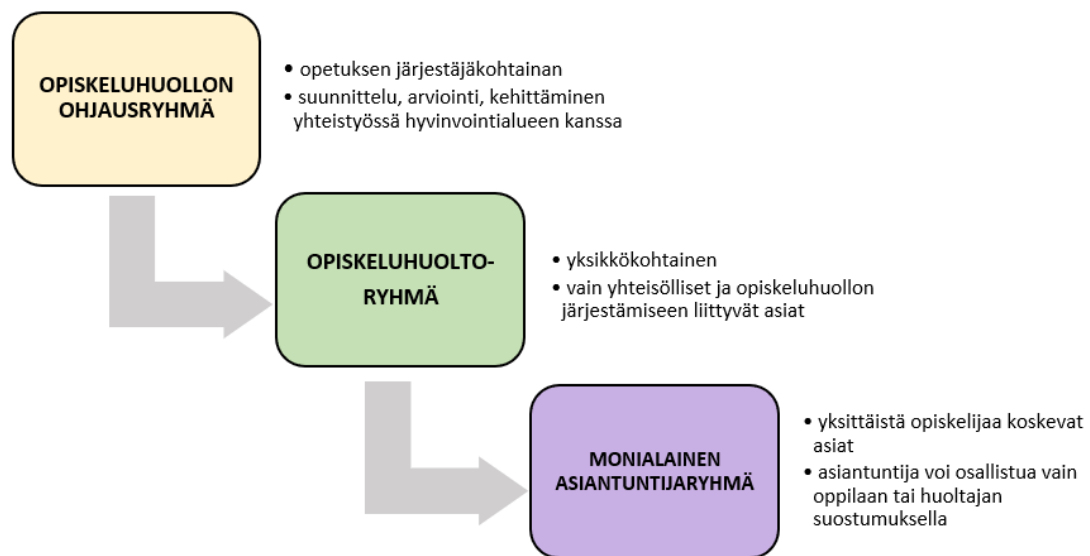
Kaavio 1. Opiskeluhoollopalvelujen rakenne

2.2. Opiskeluhuollon organisointi

Opetuksen järjestäjä asettaa kuntatasoisen opiskeluhuollon ohjausryhmän. Lisäksi jokaisessa yksikössä on oma yksikkökohtainen opiskeluhuoltoryhmä. Kullakin ryhmällä on oma tehtävä ja sen perusteella määräytyy ryhmän kokoonpano. Kaikki opiskeluhuoltoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa, että ryhmässä on opetushenkilöstön lisäksi terveydenhuoltoa sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä sen mukaan, mitä käsiteltävä asia edellyttää.

Kaavio 2. Opiskeluhuollon organisointi

2.2.1. Opiskeluhuollon ohjausryhmä

Lohjan opiskeluhuollon kuntakohtaisena ohjausryhmänä toimii opetuksen järjestäjän asettama monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä. Opiskeluhuollon ohjausryhmän tehtävänä on linjata ja tukea kuntatasoisen opiskeluhuollon toiminnan tavoitteiden saavuttamista ja yhtenäisten toimintatapojen omaksumista esi- ja perusopetuksen osalta. Ohjausryhmä laatii vuosittain oman toimintasuunnitelman, jossa määritetään painopistealueet kunta- ja koulukohtaisen arviointitiedon perusteella seuraavalle lukuvuodelle.

Ohjausryhmällä on ohjausvastuu valmisteltaessa Lohjan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa ja opiskeluhuoltosuunnitelmaa sekä opetussuunnitelmien opiskeluhuollon osuuksia. Kuntakohtaisessa opiskeluhuollon ohjausryhmässä on edustettuna esi- ja perusopetus, toinen aste, nuorisopalvelut ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue. Työryhmän puheenjohtajana toimii Lohjan kaupungin sivistysjohtaja.

2.2.2. Yksikkökohtainen opiskeluhoitoryhmä

Yksikkökohtainen opiskeluhoitoryhmä vastaa yksikön opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmän keskeinen tehtävä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttaminen ja kehittäminen. Opiskeluhoitoryhmän työskentely on yhteisöllistä ja tehtävät ennaltaehkäiseviä. Työn kohteena voi olla ryhmä tai koko yhteisö. Koska ryhmän lakisääteiset tehtävät ovat yhteisöllisiä, ei ryhmä voi koskaan - edes suostumuksella - käsitellä yksittäistä oppilasta koskevaa asiaa.

Ryhmässä voidaan keskustella esimerkiksi tietyn ryhmän tai luokan ilmapiirin ja työrauhan edistämistä edesauttavista toimista tai käsitellä havaintoja kiusaamisesta yleisellä tasolla. Vaikka opiskeluhoitoryhmässä ei voida puhua yksittäisistä kiusaamistapauksista, voidaan ryhmässä sopia niiden hoitamisen työjaosta ja luokan/ryhmän vuorovaikutussuhteiden tukemisesta. Yksikkökohtainen opiskeluhoitoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita.

Ryhmään voivat rehtorin/apulaisrehtorin/varhaiskasvatyüksikön johtajan lisäksi kuulua psykologi, kuraattori, kouluterveydenhoitaja, erityisopettaja ja oppilaanohjaaja. Ryhmään voidaan sovitusti pyytää opettajia ja asiantuntijoita. Ryhmää johtaa opetuksen järjestäjän nimeämä edustaja, yleensä rehtori tai varhaiskasvatyüksikön johtaja.

Yksikkökohtaisen opiskeluhoitoryhmän tehtävät

- Rehtori/varhaiskasvatyüksikön johtaja vastaa ryhmän koollekutsumisesta ja toimii ryhmän puheenjohtajana sekä huolehtii siitä, että ryhmän työskentely dokumentoidaan asianmukaisesti. Rehtori/varhaiskasvatyüksikön johtaja vastaa myös siitä, että yhteistyö sekä toteuttamisen että tiedottamisen osalta huoltajien sekä muiden sidosryhmien kanssa toteutuu.
- Erityisopettajan työn tarkoituksena on turvata jokaiselle oppilaalle sopiva opetus, tarpeellinen tuki, kuntoutus ja apuvälineet. Pyrkimyksenä on tarjota mahdollisuus oppivelvollisuuden suorittamiseen omien edellytysten mukaisesti.
- Oppilaanohjaaja perehdyttää oppilaat opintopolun etenemiseen. Oppilaanohjaus muodostuu henkilökohtaisesta, pienryhmä- sekä luokkaohjauksesta. Oppilaanohjaaja huolehtii myös omalta osaltaan siirtymävaiheysteistyöstä.
- Kouluterveydenhoitaja vastaa oppilaan terveyden seuraamisesta ja edistämisestä yhteistyössä huoltajien kanssa. Tarvittaessa hän pyytää lääkärin konsultaatiota.
- Koulukuraattorin työn tavoitteena on oppilaiden hyvinvoinnin, myönteisen kokonaiskehityksen ja koulunkäynnin tukeminen sekä hyvinvoinnin edistäminen kouluyhteisössä sosiaalityön keinoin. Tavoitteellinen työskentely edellyttää jatkuvaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta vanhempien, opettajien ja muiden oppilaan psykososiaaliseen verkostoon kuuluvien kanssa.
- Koulupsykologi on tarvittaessa auttamassa oppilaan kouluselviytymistä, mikäli oppilaan oppimisessa tai kehityksessä ilmenee pulmia. Yhteistyössä oppilaan huoltajien ja opettajien kanssa tehtyjen selvittelyjen pohjalta koulupsykologi suosittelee oppilaan kehityksen ja oppimisen tukemiseen tarvittavia toimenpiteitä sekä seuraa niiden vaikutusta.

Oman toiminnan arviointi

Opiskeluhoitoryhmän tehtävä on myös asettaa lukuvuosittain tavoitteet sekä seurata ja arvioida niiden toteutumista. Arviointi toimii toiminnan kehittämisen välineenä. Arvioinnin pääteemoja ovat:

Opiskeluhoultoryhmän työskentely: Hoitaako ryhmä sille säädetyt tehtävät? Tukevatko ryhmän toimintatavat kaikkien toimijoiden työtä?

Yhteisöllinen opiskeluhoultotyö: Vastaako toiminta oppilaiden ja oppilaitoksen tarvetta? Mitä seurantatieto kertoo työn vaikuttavuudesta?

Yksilökohtainen opiskeluhoultotyö: Ovatko opiskeluhoollon palvelut oppilaille tuttuja ja helposti saatavilla?

Onko palvelujen toiminta oppilaslähtöistä?

2.2.3. Monialaiset asiantuntijaryhmät

Monialainen asiantuntijaryhmä on osa yksilöllistä opiskeluhoolltoa. Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoollto tarjoaa apua yksittäisen oppilaan tuen tarpeen selvittämiseksi ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon tuen järjestämiseksi. Monialaisuus tuo ryhmän työskentelyyn erilaisia näkökulmia ja tarvittavaa erityisosaamista. Yksittäisen oppilaan monialaista opiskeluhoolltoa toteutetaan tapauskohtaisesti tilanteen ja tarpeen mukaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä, joka eroaa opetuyksikön opiskeluhoolltoryhmästä siinä, että se käsittelee yksittäisen oppilaan asioita.

Monialainen asiantuntijaryhmä kokoontuu oppilaan asioissa tarvittaessa, ja läsnä voivat olla ainoastaan ne henkilöt, joiden tehtäviin oppilaan asian käsittely välittömästi kuuluu. Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen ja siinä työskentely perustuu aina oppilaan (oppilaan ikä- ja kehitystaso huomioon ottaen) ja huoltajan suostumukseen.

Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaa se henkilö, jolla on herännyt huoli oppilaasta. Mikäli oppilas tai huoltaja ei halua monialaista asiantuntijaryhmää koottavaksi oppilaan tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhoollon tuen järjestämiseksi, tulee työskentelyä jatkaa muilla keinoin.

3. Yhteisöllinen opiskeluhoollto

Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko yhteisössä edistetään oppilaiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllinen opiskeluhoollto ei ole irrallinen osa, vaan työtä, jota tehdään yksiköissä joka päivä osana arkista toimintaa. Henkilöstöllä on ensisijainen vastuu yksikön hyvinvoinnista. Keskeinen rooli yhteisöllisen opiskeluhoollon

Kaavio 3. Yhteisöllisen opiskeluhoolltojen sisältöalueita

¹ Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL): Yhteisöllisen c <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/sc>

edistämisessä on yksikkökohtaisella opiskeluhoitoryhmällä.

Opiskeluhoito on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoito on kaikkien koulu yhteisössä työskentelevien yhteinen tehtävä.

Käytettävissä olevat yhteisöllisen opiskeluhoito toimintatavat sekä niihin liittyvät toimenpiteet oppilaan ja opiskeluyhteisön terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin seuraamiseksi ja edistämiseksi sovitaan kussakin yksikössä yhdessä Lohjan kaupungin toimijoiden ja opiskeluhoito palveluiden ammattihenkilöstön kanssa. Samoin yhteistyötavat nuorisopalveluiden, lastensuojelun, poliisin sekä muiden tarvittavien tahojen kanssa oppilaitosyhteisön tukemiseksi ja konsultaation järjestämiseksi sekä opiskeluhoito kehittämiseksi sovitaan paikallisten viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

3.1. Yhteisöllisen opiskeluhoito toimintatavat

Esi- ja perusopetus muodostavat lapsen kehityksen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden. Tämän takia esi- ja perusopetuksesta onkin rakennettava oppilaalle ja hänen perheelleen mahdollisimman ehyt oppimiskokemus. Tämä edellyttää esi- ja perusopetusta ohjaavien suunnitelmien ja ohjeistusten laatimista yhteistyössä opetuksen toimijoiden kanssa sellaisella tavalla, että tämä tavoite toteutuu. Opiskeluhoito suunnitelma yhteisöllisen opiskeluhoito näkökulmasta on keskiössä oppilaiden siirtyessä esiopetuksesta perusopetukseen ja myös myöhempien siirtymävaiheiden yhteydessä.

3.1.1. Esiopetuksesta perusopetukseen siirryttäessä

Varhaiskasvatuksen opettajat ja alkuopetuksen opettajat tutustuvat toistensa toimintaan ja oppimisympäristöihin käytännössä vähintään kerran lukuvuoden aikana. Rehtorit ja varhaiskasvatustyöyksiköiden johtajat laativat ennen toimintakauden alkua linjauksen, tavoitteet ja yhteiset käytännöt. Esiopetusvuoden keväällä tulevan koulun luokan- tai erityisopettaja vierailee esiopetusryhmässä, jonka esioppilaista suurin osa siirtyy ko. kouluun. Toukokuussa järjestetään kouluun tutustuminen.

Lasten esiopetuksen oppimissuunnitelma siirtyy perusopetukseen Wilmassa. Ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja keskustelee siirtävistä tiedoista huoltajien kanssa ja he täyttävät yhteistyössä siirtolomakkeen. Siirtolomakkeeseen kirjataan myös lapsen näkemys. Syyslukukauden käynnistyttyä esiopetusryhmän varhaiskasvatuksen opettaja vierailee edellisen vuoden esiopetuksen oppilaiden luokassa.

Perusopetukseen siirryttäessä tukea saavien lasten siirtopalaverissa koollekutsujana on varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Palaverissa on mukana lisäksi varhaiskasvatuksen opettaja, huoltajat, koulun edustaja (vähintään erityisopettaja), mahdollisesti lasta tutkinut psykologi, lasta kuntouttavat tahot sekä tarvittaessa iltapäivätoiminnan edustaja. Vastaanottava taho laatii palaverista muistion ja vastaa sen arkistoinnista. Tehostetun tuen oppimissuunnitelma ja HOJKS siirtyvät Wilmassa.

Huoltajilla on mahdollisuus hakea lapselleen koulupäivän jälkeistä iltapäivätoimintapaikkaa. Huoltajien saadessa hakemuksen perusteella myönteisen viranhaltijapäätöksen iltapäivätoimintapaikasta ohjeistetaan heitä olemaan yhteydessä iltapäivätoimintayksikköön esim. sopiakseen tutustumisajankohdasta. Tutustumistapaamisessa he saavat ohjaajalta taustatietolomakkeen, johon kirjataan lupa-asiat ja muut tarvittavat lapseen liittyvät tiedot.

Kyseiseen lomakkeeseen huoltaja ja ohjaaja kirjaavat mahdolliset tuen tarpeet, niihin liittyvät tavoitteet ja menetelmät sekä seurannan. Huoltajan suostumuksella myös varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja ohjaaja voivat keskustella lapsen tukeen liittyvistä asioista.

Esiopetusryhmien ja perusopetuksen luontevia yhteistyömuotoja yhtenäiskoulussa voivat olla esimerkiksi teemapäivät, joihin esiopetuksen oppilaat voivat osallistua yhdessä perusopetusryhmien kanssa tai mahdollisuuksien mukaan esi- ja perusopetuksen yhteiset oppitunnit. Muita mahdollisia yhteistoiminnan muotoja ovat kummiluokkatoiminta ja tutustumisvierailut muissa luokissa sekä yhteiset juhlat, retket ja tapahtumat. Esi- ja perusopetuksen yhteistyöstä sovitaan tarkemmin yksikön toimintasuunnitelmaa/lukuvuosisuunnitelmaa laadittaessa.

3.1.2. Siirtymävaihe kuudennelta seitsemännelle luokalle

Elokuussa nimetään siirtymävaiheen vastuuhenkilöt sekä lähettävässä että vastaanottavassa koulussa.

Siirtymävaihepalaverit sovitaan tammi-/helmikuulle. Lähettävän koulun erityisopettaja ja luokanopettaja täyttävät Wilmassa olevan lomakkeen ja lähettävät sen vastaanottavan koulun vastuuhenkilölle ennen palaveria. Palaverit järjestetään vastaanottavassa koulussa. Palavereissa käsitellään opetuksen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot (POL 40§ 2mon.) erityisessä ja tehostetussa tuessa olevien sekä tarvittaessa yleisessä tuessa olevien oppilaiden osalta. Jokaiselle lähettävälle koululle järjestetään vastaanottavassa koulussa oma tilaisuus. Palaveriin osallistuvat lähettävän ja vastaanottavan koulun vastuuhenkilöt.

Pedagoginen siirtopalaveri (POL 40§ 2mon.) voidaan pitää, jos huoltaja ja/tai oppilas tämän katsoo tarpeelliseksi.

Yksilökohtaiset siirtopalaverit (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 §) voidaan pitää, jos huoltaja ja/tai oppilas tämän katsoo tarpeelliseksi. Palaveriin osallistuu huoltajan hyväksymät henkilöt. Täytetään Suostumus asiantuntijaryhmään -lomake.

Kevätlukukausi, (helmikuu - toukokuu), on uusien 7.-luokkien muodostamisen aikaa. Oppilaanohjaajat vierailevat alakouluissa, oppilaat käyvät tutustumassa uuteen kouluunsa ja vanhemmille järjestetään vanhempainiltoja.

Kesäkuussa tulevien seitsemäsluokkalaisten oppilaiden pedagogiset asiakirjat näkyvät Wilmassa. Paperiset pedagogiset asiakirjat siirretään vastaanottavaan kouluun. Syyslukukauden käynnistyttyä voidaan pitää yksilökohtaisia palavereja, joihin voidaan kutsua mukaan alakoulun luokanopettaja ja/tai erityisopettaja.

3.1.3. Siirryttäessä perusopetuksesta toiselle asteelle

Jokaisella oppivelvollisella on hakeutumisvelvoite. Tämä tarkoittaa, että nuoren, joka on oppivelvollinen, on hakeuduttava ennen perusopetuksen viimeisen vuosiluokan päättymistä toisen asteen koulutukseen, nivelvaiheen koulutukseen tai muuhun oppivelvollisuuden piiriin kuuluvaan koulutukseen. Perusopetuksen järjestäjän tehtävänä on ohjata ja valvoa, että sen oppilaana oleva oppivelvollinen täyttää säädetyt hakeutumisvelvollisuutensa. OKM päättää vuosittain ajankohdan, johon mennessä perusopetuksen järjestäjän tulee selvittää, ovatko nuoret jatko-opinnoissaan.

Tiedonsiirto

Wilman Yhteenveto-välilehdellä on Tiedonsiirtolomake kohdassa Lomakkeet. Lomake täytetään jokaisesta 9. luokan oppilaasta, josta on siirrettävänä välttämätöntä opetuksen järjestämistä koskevaa tietoa. Lomakkeelle täytetään tarvittavat tiedot, esimerkiksi oppimissuunnitelma, HOJKS. Sekä oppilaanohjaaja että erityisopettaja tai luokanohjaaja voivat täyttää samaa lomaketta. Kun lomake on valmis, tiedot tallennetaan ja tulostetaan. Oppilaanohjaaja säilyttää tulosteet kesän yli koulun arkistossa ja tiedottaa oman koulun muita opettajia tiedonsiirron vaiheista. Oppilaanohjaaja vastaa siitä, että tieto tulee siirrettyä joko lähettämällä materiaali elokuussa niihin 2. asteen oppilaitoksiin, joihin oppilaat ovat menneet opiskelemaan, tai viemällä mukanaan mahdolliseen tiedonsiirtopalaveriin (esim. Luksia). Oppilaanohjaaja varmistaa, että myös tieto erityisestä tuesta ja oppiaineiden yksilöllistämistä siirtyy uuteen oppilaitokseen.

Pedagoginen tieto oman kunnan lukioihin siirtyy suorien, avattavien lukuoikeuksien kautta, ei siis vaadi fyysistä materiaalin siirtoa.

Koulutuksen järjestäjä selvittää oppivelvollisen hakeutumista ja opintojen aloittamista koskevat tiedot valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetussa laissa (884/2017) tarkoitettuihin rekistereihin tallennettujen tietojen perusteella. Oppivelvollisen tulee koulutuksen järjestäjän pyynnöstä toimittaa selvitys hakeutumisesta ja opintojen aloittamisesta, jos tiedot eivät käy ilmi edellä tarkoitetuista rekistereistä.

Jos oppivelvollinen ei ole aloittanut jatko-opinnoissa, hakeutumisvelvollisuuden ohjaus- ja valvontavastuussa olevan tahon on ilmoitettava oppivelvollisen yksilöinti- ja yhteystiedot oppivelvollisen asuinkunnalle sekä ilmoitettava oppivelvollisen huoltajalle ja muulle lailliselle edustajalle, ettei oppivelvollinen suorita oppivelvollisuuttaan.

Perusopetuksen järjestäjän ohjaus- ja valvontavastuu päättyy seuraavan koulutuksen järjestäjän ohjaus- ja valvontavastuun alkaessa tai viimeistään edellä tarkoitettuna ministeriön päättämänä ajankohtana (elokuun lopussa).

Yhteistyössä toisen asteen oppilaitosten kanssa oppilaanohjaaja järjestää 8. ja 9.luokan oppilaille mahdollisuuden tutustua toisen asteen koulutukseen. Erityistä tukea tarvitseville oppilaille voidaan järjestää räätälöityjä tutustumiskäyntejä. Oppivelvollinen voi hakeutua koulutukseen yhteishaun tai jatkuvan haun kautta. Yhteishaku on perusopetuksen päättävän päähakuväylä.

3.2. Yhteisöllisen opiskeluhoollon johtaminen

Opiskeluhoollotyössä varmistetaan, että työn- ja vastuunjako eri toimijoiden kesken on selkeä. Työ suunnitellaan aina koulun henkilöstön kanssa siten, että se tukee koulun muuta hyvinvointia edistävää toimintaa.

Rehtori/varhaiskasvatyksen johtaja:

- vastaa opetusympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta, huolehtii opiskeluhoollosuunnitelmassa määriteltujen toimenpiteiden toteuttamisesta sekä henkilöstön riittävästä osaamisesta opiskeluhoollotyöhön.
- huolehtii järjestyssääntöjen laatimisesta ja alueellisesta yhteistyöstä.

- vastaa myös siitä, että yhteistyö sekä toteuttamisen että tiedottamisen osalta huoltajien sekä muiden sidosryhmien kanssa toteutuu.
- toimii itse tai nimeää yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän puheenjohtajan
- huolehtii yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän asioiden tiedottamisesta opetuksen osalta etukäteen jäsenille sekä siitä, että muistio laaditaan.
- huolehtii yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän suunnittelu- ja arviointitilaisuuden järjestämisestä vähintään kerran lukuvuodessa.
- vastaa siitä, että oppilashuoltokertomukset tallennetaan oikein ja niiden lukuoikeuksien varmistamisesta vain niihin oikeutetuille henkilöille.
- vastaa koulurakennuksen sekä opetustilojen ja -välineiden ajanmukaisuudesta ja kunnosta
- vastaa järjestyssääntöjen laatimisesta.
- vastaa alueellisesta yhteistyöstä.
- toimii koollekutsujana ja pohtii ryhmän kokoonpanon yhteisön tarpeisiin ja ilmiöihin pohjautuen

4. Yksilökohtainen opiskeluhoito

Yksilökohtaisella opiskeluhoitolla edistetään oppilaan hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistetaan näihin ja oppilaan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Oppimisen edistämiseksi ja yhteisössä esiintyviin haasteisiin ja vaikeuksiin puuttumisessa oppilas tarvitsee joskus myös yksilöllistä tukea. Tavoitteena on varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä. Yksilökohtaisella opiskeluhoitolla tarkoitetaan opiskeluterveydenhuollon, opiskeluhoiton psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä monialaisessa asiantuntijaryhmässä toteutettavaa työtä. Yksilötyö on ehkäisevää ja voi olla myös korjaavaa.

Sekä yhteisöllistä että yksilökohtaista opiskeluhoitotyötä ohjaa lapsen edun ensisijaisuus, luottamuksellisuus ja osallisuuden tukeminen.

4.1. Oppimisen tuki

Kouluterveydenhuoltoon kuuluu oppilaan erityisen tuen tai tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen sekä oppilaan tukeminen ja tarvittaessa jatkotutkimuksiin tai -hoitoon ohjaaminen. Erityisen tuen tarve selvitetään aina, kun tulee esiin jokin oppilaaseen liittyvä huoli tai riski. Näin toimitaan erityisesti silloin, kun oppilaassa, perheessä tai ympäristössä havaitaan tekijöitä, jotka voivat vaarantaa tervettä kasvua ja kehitystä. Yhteistyötä tehdään muiden toimijoiden, kuten oppilaitoksen muun opiskeluhoiton, lastensuojelun sekä erikoissairaanhoidon kanssa.

4.2. Varhainen puuttuminen

Kun yksittäisestä oppilaasta herää huoli, niin varhainen puuttuminen ymmärretään ennen kaikkea reagoimisena tähän huoleen. Huolet otetaan kunnioittavasti esiin ja tehdään yhteistyötä niiden kanssa, joita asia koskee (LIITE 1 ja 2). Varhainen puuttuminen on varhaista vastuun ottamista omasta toiminnasta oppilaiden tukemiseksi.

Varhaisen puuttumisen eettiset periaatteet

Ota oma vastuu

Jokaisella on inhimillinen vastuu sekä itsestään että lähimmäisistään. Heräävään huoleen on puututtava varhain, omaa vastuuta ei tule sysätä toisille. Vastuu varhaiseen puuttumiseen on sillä, jolla huoli herää.

Ota huolet puheeksi

Jokaisella on velvollisuus ottaa huolensa puheeksi kunnioittavasti - siellä, missä ne ilmenevät ja silloin kun ne ilmenevät. Kunnioittava puheeksi ottaminen tähtää yhteistyöhön. Syyttely ei edistä yhteistyötä.

Tue osallisuutta

Kuulluksi tuleminen, osallisuus ja mahdollisuus olla mukana yhteisön hyvinvoinnin rakentamisessa vahvistavat oppilaan kokemusta omasta merkityksestään. Oppilaiden osallisuutta ehkäisevässä ja yhteisöllisessä työssä ei voi korostaa liikaa.

Toimi avoimesti ja yhdessä

Oppilaan tai perheen asioita käsitellään huoltajien luvalla ja läsnä ollessa. Kohtaamisten tulee olla kunnioittavia ja edistää vuoropuhelua. Eri ammattiryhmät työskentelevät systeemistä työtotta käyttäen eli kaikki tarvittavat ammattihenkilöt ovat paikalla yhteisessä palaverissa.

Edistä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta

Tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta huolehtiminen on vaikuttavaa hyvinvointityötä kouluyhteisössä. Opetusyksikkö voi toiminnallaan vaikuttaa siihen, että moninaisuus tunnustetaan ja huomioidaan myönteisesti.

Anna myönteistä palautetta

On arvokasta huomioida kaikki edistysaskeleet.

4.3. Opiskeluhuollon palvelut

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan yksittäiselle oppilaalle annettavia:

- kouluterveydenhuollon palveluja sekä esiopetuksen ikäryhmälle tarkoitettuja neuvolapalveluita
- opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja
- monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa
- erityisoppilaitoksissa järjestettäviä sosiaali- ja terveystyöpalveluita.

4.3.1. Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut

Opiskelijalla on halutessaan oikeus saada opiskeluhuollon psykologin ja kuraattorin antamaa opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta oppimiseen sekä sosiaaliseen ja psyykkiseen hyvinvointiin liittyviin kysymyksiin. Opiskeluhuollon psykologin työ käsittää myös psykologisten arvioiden, selvitysten ja lausuntojen laatimista.

Yhteistyötä tehdään tiiviisti perheiden, yksiköiden henkilöstön sekä muun lapsen hyvinvointia tukevan palveluverkoston kanssa. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ovat itse oppilaat

ja opiskelijat avainasemassa, ja heidän kuulemisensa on hyvin merkityksellistä palveluita ja tukitoimia suunniteltaessa.

Opiskeluhuollon kuraattorin ja psykologin henkilöstömitoitus on sitova ja lakisääteinen. Yhtä kuraattoria kohden saa olla enintään 670 opiskelijaa ja yhtä psykologia kohden 1.8.2023 alkaen enintään 780 opiskelijaa. Mittoitus määritellään hyvinvointialueen tasolla, ei yksikkökohtaisesti. Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen on oltava opiskelijoiden helposti saavutettavissa. Hyvinvointialueen on järjestettävä palvelut ensisijaisesti oppilaitoksessa. Koulutuksen järjestäjän on tarjottava tätä varten soveltuvat tilat oppilaitoksesta tai sen välittömästä läheisyydestä.

Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä työpäivänä sen jälkeen, kun oppilas on tätä pyytänyt. Kiireellisissä tapauksissa keskustelu on järjestettävä samana tai seuraavana päivänä.

Psykologiin tai kuraattoriin voi ottaa yhteyttä esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:

- oppilaan koulunkäynnin aloittaminen tai koulunkäynti mietittyvät
- oppilaan kasvuun, kasvatukseen ja kehitykseen tarvitaan neuvoja ja tukea
- oppilaalla on ikätasoonsa suhteutettuna vaikea oppia tiettyjä asioita
- oppilaalla on vaikeuksia keskittyä tai motivoitua koulutyöhön
- oppilaan tunne-elämän asiat huolestuttavat (esimerkiksi ahdistuneisuus, mieliala, aggressiivisuus tai kaveritaidot).
- oppilas tarvitsee koulunkäyntinsä tueksi erityisjärjestelyjä

4.3.2. Kouluterveydenhuolto ja neuvolapalvelut

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on edistää ja ylläpitää lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia yhteistyössä huoltajien ja henkilöstön kanssa vahvistamalla lasten ja nuorten omia voimavaroja, ennalta ehkäisemällä syrjäytymistä sekä tukemalla itsenäistymistä ja elämänhallintaa. Oppilaalla on oikeus myös terveydenhuoltolain mukaiseen kouluterveydenhuoltoon. Kouluterveydenhuoltoa toteuttavat terveydenhoitaja ja lääkäri. Myös kouluterveyden huollon palvelut on järjestettävä ensisijaisesti lähipalveluna, jolle koulutuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat.

Esiopetuksen oppilaalla on oikeus opiskeluhuollon palveluihin sekä yksilökohtaisesti että osana ryhmää. Yksilökohtaisia palveluina esiopetukseen osallistuva oppilas voi saada neuvolan terveydenhoitopalveluja sekä opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja. Tarvittaessa lapsen tueksi kootaan monialainen asiantuntijaryhmä.

Terveydenhoitaja on terveyden edistämisen asiantuntija koulussa ja oppilaitoksessa. Hän vastaa hoitotyön asiantuntijuudesta kouluterveydenhuollossa ja toimii lääkärin työparina. Lääkäri toimii lääketieteellisenä asiantuntijana kouluterveydenhuollossa sekä koko opiskeluhuollossa. Lääkäri työskentelee terveydenhoitajan työparina ja on konsultoitavissa myös silloin, kun ei ole koulussa paikalla.

4.3.3. Opiskeluhuollon polku, jos huoli herää oppilaan hyvinvoinnista

Huoli oppilaasta voi tulla esille paitsi opettajilta ja koulun henkilökunnalta, oppilaalta itseltään tai hänen huoltajiltaan. Opiskelijalla on myös oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon, joten oppilas voi näin halutessaan olla yhteydessä suoraan opiskeluhuollon ammattihenkilöihin. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhuollon palveluja.

Jos opetushenkilöstön jäsen arvioi, että oppilas tarvitsee opiskeluhoitopalveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä neuvola- tai kouluterveydenhuollon työntekijään, kuraattoriin tai psykologiin. Yhteydenotto voi tehdä itse tai yhdessä oppilaan kanssa. Yhteydenotto tulee tehdä viipymättä, kun huoli oppilaasta herää. Samalla luovutetaan tiedossa olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot.

Yksilökohtainen opiskeluhoito perustuu aina oppilaan tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumukseen. Oppilaan yksilöllisen tarpeen ja suostumusten mukaan kootussa ryhmässä voi olla jäsenenä sekä koulun omia eri alan asiantuntijoita, että myös koulun ulkopuolisia henkilöitä ja asiantuntijoita. Neuvottelusta laaditaan opiskeluhoitokertomus. Oppilaan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti.

Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Tapaamisista laaditaan opiskeluhoitokertomus Wilmaan.

4.3.4. Opiskeluhoitokertomus

Kun yksittäistä oppilasta (Suostumus asiantuntijaryhmään -lomake aina täytettävä) koskevaa asiaa käsitellään monialaisessa asiantuntijaryhmässä, laaditaan siitä opiskeluhoitokertomus.

- Ryhmän koollekutsuja kirjaa yksilökohtaisen opiskeluhoillon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot Wilmassa *Muistiot*-välilehdelle. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet.
- Kertomus laaditaan Wilmassa jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä.
- Muistion laatija tulostaa oppilashuoltokertomuksen palaverin jälkeen ja liittää mukaan *Suostumus asiantuntijaryhmään* -lomakkeen. Asiakirjat laitetaan kirjekuoreen, suljetaan ja kirjoitetaan päälle opiskeluhoitokertomus, oppilaan nimi, päivämäärä ja opetuksen järjestäjän vastuuhenkilö.
- Kirjekuori toimitetaan opiskeluhoitokertomusten yksikön nimeämälle arkistoinnista vastaavalle henkilölle.

Opiskeluhoillon palvelujen eli kuraattori- ja psykologipalvelujen sekä neuvola-, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon asiakas- ja potilaskirjaukset tehdään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmiin. Asiakas- ja potilastietojen rekisterienpitäjänä toimii Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue.

Oppilashuoltokertomuksen luovuttaminen

Kaavio 4. Oppilaan opiskeluhoillon polku

Jos sivulliselle annetaan opiskeluhoitokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitkä tiedot, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu. Oppilaan yksilökohtaisen opiskeluhoiton järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskeluhoitosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhoiton järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä oppilaan opettajalle, rehtorille, varhaiskasvatustyöryhmän johtajalle ja opetuksen järjestäjälle oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot.

Tiedon luovuttaja joutuu harkitsemaan esimerkiksi sitä, onko kysymys sellaisesta tiedosta, joka on välttämätön oppilaan tai muiden oppilaiden turvallisuuden varmistamiseksi. Luovutettava tieto voi koskea muun muassa sellaista oppilaan sairautta, joka tulee ottaa opetustilanteissa huomioon. Vaikka tiedon luovuttamiselle olisikin edellä todettu lain tarkoittama peruste, yhteistyön ja luottamuksen turvaamiseksi pyritään aina ensisijaisesti hankkimaan oppilaan tai huoltajan suostumus salassa pidettävän tiedon luovuttamiseen.

Jos oppilas siirtyy toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän opetukseen tai koulutukseen, aikaisemman opetuksen järjestäjän on pyydettävä oppilaan tai tarvittaessa hänen huoltajansa suostumus siihen, että uudelle opetuksen järjestäjälle voidaan siirtää oppilashuollon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia oppilashuollon jatkuvuuden kannalta. Sen sijaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot toimitetaan salassapidon estämättä viipymättä toiselle opetuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen järjestäjän pyynnöstä.

4.3.5. Oppilashuollon tuki opetukseen osallistumisen epäämisen ja kurinpitovierailun yhteydessä

Rehtori voi evätä oppilaan osallistumisen opetukseen enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan taikka koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen.

Opetuksen epäämisestä on ilmoitettava oppilaan huoltajalle ja tarvittaessa koulun sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Opetuksen epääminen tulee kirjata. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa opetuksesta epäämisen jälkeen.

Epäämisen aikana oppilaalle on järjestettävä 36 h §:ssä tarkoitettuna opiskeluhoitona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi oppilaalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen. Oppilaalle tehdään suunnitelma opetukseen palaamisen tukemiseksi.

Määräaikaisesta oppilaan erottamisesta päättää Sivistyslautakunnan suomenkielinen/ ruotsinkielinen jaosto.

4.4. Oppilaan esiopetuksen- ja koulupäivän aikaisen erityisruokavalion ja/tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

Erityisruokavalio

Erityisruokavalio voidaan tilata, kun lapsella on todettu ruoka-allergia, joka aiheuttaa merkittäviä tai hengenvaarallisia oireita, tai muusta syystä. Lääkärintodistusta edellytetään, kun on kysymys yksilöllisestä tai moniallergisen oppilaan erityisruokavaliosta.

Lohjan ruokapalveluissa noudatetaan Kansallista allergiaohjelmaa (2008–2018), jonka mukaisesti lieviä allergiaoireita, kuten esimerkiksi ohimenevää suun kirvelyä, kutinaa tai suun punoitusta, ei enää tule hoitaa välttämällä, vaan altistamisella ja vähitellen siedättämällä. Lievistä allergiaa aiheuttavista ruoka-aineista ei siis enää laadita hakemusta.

Wilmassa on pysyvät tiedotteet kuinka ilmoitetaan oppilaan koulupäivän aikainen erityisruokavalio. Ilmoittaminen tapahtuu Lohjan kaupungin sivujen kautta. Linkki seuraavan lukuvuoden hakulomakkeeseen avautuu toukokuussa.

Ajan tasalla olevat ohjeet löytyvät:

[Erityisruokavalion tilaaminen kaudelle 1.6.2023–31.7.2024 - Lohja](#)

Lääkehoidon toteuttaminen

- Ensisijainen vastuu lääkehoidosta on huoltajalla ja oppilaalla hänen oma ikä- ja kehitystasonsa huomioiden.
- Lääkitys hoidetaan aina ensisijaisesti kotona, mutta välttämätön lääkehoito voidaan toteuttaa esi- ja perusopetuksessa.
- Kun oppilaalla ilmenee lääkehoitoa vaativa sairaus tai kun yksikköön on tulossa säännöllistä lääkehoitoa tarvitseva oppilas, joka ei itse pysty huolehtimaan lääkityksestään, huoltajien ja terveys- ja opetustoimen on yhdessä huolehdittava siitä, että lääkehoidon toteuttamisesta koulupäivän aikana sovitaan.
 - Yksittäisen lapsen lääkehoitoon liittyvistä asioista tehdään kirjallinen suunnitelma.
 - Lääkkeet ovat oppilaan henkilökohtaisia valmisteita, jotka ovat ensisijaisesti alkuperäispakkauksissa tai jos ei mahdollista, niin valmiiksi annosteltuina selkein lääkärin määräämin annosteluohjein
- Lohjalla lääkehoidon prosessia ja velvoitetta uudistetaan ja koulutetaan henkilöstöä asian osalta.

5. Oppilaiden ja yhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja niiden keskeiset tulokset

Yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän toiminta edellyttää ajantasaisen tiedon saamista yhteisön hyvinvoinnista, oppimisympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta seurataan jatkuvasti arjessa.

5.1. Seuraamisen käytännöt

Opiskeluhoitosuunnitelma sisältää erilliset suunnitelmat kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiselle ja toimenpiteet niihin puuttumiselle. Seurantatietoa muodostuu kouluterveyskyselyistä, TEAviisarista ja poissaolotiedoista sekä vuosittain tehtävistä kiusaamis- sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyistä. Tarkastuksia ovat opiskeluympäristön terveellisyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastus sekä oppilaiden terveystarkastukset. Taustatietoa saadaan tilapalveluista, työterveyshuollosta, työsuojelusta sekä tapaturma- ja läheltä piti -ilmoituksista. Kyselyistä ja taustatiedosta tehtyjen havaintojen perusteella voidaan luokkaan tai yksikköön kohdentaa hyvinvointia ja turvallisuutta tukevia yhteisöllisiä toimintamalleja.

Kaavio 5. Oppilaiden ja yhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt

5.2. Tarkastukset

5.2.1. Opiskeluympäristön terveellisyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastukset

Terveydenhuoltolaki velvoittaa koulut kolmen vuoden välein tarkastelemaan opiskeluympäristön terveellisyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Tarkastus pitää sisällään paitsi ympäristön terveellisyden ja turvallisuuden myös yhteisön psykososiaalisen hyvinvoinnin seurannan mukaan lukien kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan esiintyvyyden yhteisössä ja siihen puuttumisen toimintatavat.

5.2.2. Terveydenhuollon palvelut esi- ja perusopetuksessa

Esiopetuksen terveydenhoitopalvelut järjestetään neuvolapalveluina. Neuvolapalvelujen tavoitteena on koko perheen hyvinvoinnin sekä lapsen kehityksen, terveyden ja hyvinvoinnin turvaaminen ja tuen tarpeiden tunnistaminen. Huoltajan kanssa tehtävä yhteistyö ja monialainen yhteistyö ovat tuen tarpeen varhaisessa tunnistamisessa ja tukemisessa ensisijaisia. Oppilaalle

tehdään kouluterveydenhoitajan toimesta kouluuntulotarkastus ennen perusopetuksen aloittamista, yleensä kesällä.

Määräaikaiset koko ikäluokkaa koskevat terveystarkastukset muodostavat kouluterveydenhuollon rungon. Laajat terveystarkastukset tehdään 1., 5. ja 8. luokalla. Terveystarkastusten sisältöalueita ovat mm. lapsen ja nuoren oma sekä huoltajien kokemus terveydestä ja hyvinvoinnista, päivärytmi ja elämäntavat, ravitsemus, liikunta, uni ja lepo, arjen sujuminen ja siinä jaksaminen, oppiminen ja koulunkäynti, ilonaiheet ja mahdolliset huolet, kiusaaminen, päihteidenkäyttö, perhesuhteet, ystävät, tuki- ja sosiaalinen verkosto.

5.3. Tilastotieto

5.3.1. Poissaolojen suunnitelmallinen seuranta ja poissaoloihin puuttuminen

Perusopetuksen oppilailla on kouluyhteisön jäsenenä oma vastuunsa. Se ilmenee säännöllisenä osallistumisena koulutyöhön, reiluna ja arvostavana suhtautumisena koulutovereihin ja koulun aikuisiin sekä yhteisten sääntöjen noudattamisena. Koulun tehtävänä on puuttua poissaoloihin ja auttaa oppilaita onnistumaan koulutyössään.

Poissaoloja seurataan suunnitelmallisesti niin, että niistä kerätty tieto on käytettävissä poissaolojen ehkäisemiseen ja varhaiseen puuttumiseen lukuvuoden aikana poissaoloihin puuttumisen mallin mukaisesti.

Poissaolojen ehkäisemisen ja seurannan sekä poissaoloihin puuttumisen toimintatavat sekä niiden suunnittelu koordinoidaan yksikkökohtaisessa opiskeluhoitoryhmässä.

Esiopetuksen lukuvuosi noudattelee pääosin perusopetuksen koulujen työ- ja loma-aikoja. Huoltaja ilmoittaa oppilaan etukäteen tiedossa olevasta poissaolosta Wilmaan tai tekstiviestillä. Yli kolmen päivän vapautusta esiopetuksesta haetaan varhaiskasvatusyksikön johtajalta ja koulusta rehtorilta.

5.3.2. Kouluterveyskysely

THL:n (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos) Kouluterveyskysely tuottaa monipuolista ja luotettavaa, maakunnallista ja paikallista seurantatietoa eri ikäisten lasten ja nuorten hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä ja opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saamisesta ja palveluista. Kouluterveyskysely toteutetaan joka toinen vuosi. Kyselyyn vastaavat perusopetuksen 4., 5., 8. ja 9. luokan oppilaat. Koulut käyttävät kouluterveyskyselyn tarjoamaa tietoa kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämisessä ja opiskeluhoitotyössä. Tuloksia voidaan käyttää myös terveystiedon opetuksessa.

Kuntakohtaiset Kouluterveyskyselyn tulokset ovat saatavissa verkkopalvelussa, [Kouluterveyskyselyn tulokset - THL](#). Oppilaitoskohtaiset tulokset ovat suojattuja eli ne eivät ole avoimesti verkosta luettavissa. Tiedot koulukohtaisiin tuloksiin toimitetaan koulutuksen järjestäjille ja oppilaitoksille niiden valmistuttua, arviolta kalenterivuoden lopussa.

5.3.3. Perusopetuksen TEAviisari Lohjalla

Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos kerää peruskouluilta terveydenedistämiseksi (TEA) liittyvää tietoa yhteistyössä Opetushallituksen kanssa. Tiedot kerätään kouluilta syksyisin, kahden

vuoden välein parittomina vuosina. Tulosten avulla tuetaan laaja-alaisen hyvinvointitiedon hyödyntämistä koulujen arjessa ja opiskeluhuollon toiminnan johtamisessa.

Kuntakohtaiset tiedot ovat nähtävissä [TEAvisari](#)-verkkopalvelussa. Palvelussa julkaistaan tietoja myös koulukohtaisesti, mikäli koulut ovat antaneet tähän luvan.

5.4. Ennaltaehkäisevät suunnitelmat ja yhteisöllisen työn toimintamallit

5.4.1. Koulun järjestyssäännöt

Kurinpitoa ja kasvatusta koulussa ohjaavat perusopetusta ohjaava lainsäädäntö. Jokaisen Lohjan kaupungin koulun tulee laatia järjestyssäännöt yhteistyössä oppilaiden, huoltajien sekä henkilökunnan kanssa. Järjestyssääntöjä laadittaessa noudatetaan Opetushallituksen *Järjestyssääntöjen laatiminen* -ohjetta (2016). Niiden laatiminen voi olla osa opetussuunnitelman mukaista opetusta.

Järjestyssäännöillä edistetään koulun sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä kouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Kaikille oppilaille tulee järjestää mahdollisuus osallistua järjestyssääntöjen valmisteluun, mikä myös sitouttaa oppilaita sääntöihin ja tekee ne tunnetuiksi oppilaille. Järjestyssääntöjä laadittaessa kiinnitetään huomiota siihen, että säännöt pyritään kirjaamaan positiivisiksi toimintaohjeiksi sekä että velvoittavat ja suosittavat osat on selkeästi eroteltu.

Järjestyssäännöt ovat voimassa ajan, jolloin oppilas osallistuu opetussuunnitelman mukaiseen toimintaan oppitunneilla, välitunneilla, koulun retkillä sekä opintokäynneillä. Oppilaan oikeus turvalliseen oppimisympäristöön kattaa myös koulumatkat, sillä koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niihin syyllistyneen ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajille.

Järjestyssääntöjen tulee olla kielellisesti ymmärrettäviä ja helppolukuisia kaikille oppilaille ja muille kouluyhteisöön kuuluville. Järjestyssäännöistä tulee käydä ilmi niiden hyväksymispäivämäärä ja voimaantuloajankohta. Järjestyssäännöt ovat voimassa toistaiseksi, ellei niitä ole hyväksytty määräajaksi.

Järjestyssäännöt päivitetään sekä käsitellään vuosittain lukuvuosisuunnitelman laatimisen ja hyväksymisen yhteydessä. Lukuvuoden aluksi esitetään koulujen järjestyssäännöt luokissa. Oppilaiden ja henkilöstön tulee tietää, mistä järjestyssäännöt löytyvät. Järjestyssäännöt tulee saattaa myös vanhemmille tiedoksi.

5.4.2. Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet

Opetus järjestetään siten, että oppilaiden matkat ovat mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä ja että esiopetukseen osallistuvilla oppilaille on mahdollisuus käyttää päivähoitopalveluja.

Ajan tasalla olevat ohjeet löytyvät:

[Koulukuljetukset - Lohja](#)

5.4.3. Ehkäisevä päihdetyö

Ehkäisevä päihdetyö on osa opiskeluhuollon kokonaisuutta, jolla edistetään sekä yhteisöllistä että yksilöllistä hyvinvointia ja varmistetaan oppimisympäristön terveellisyys ja turvallisuus. Rahapelihaittojen ehkäisy on myös osa ehkäisevän päihdetyön kokonaisuutta. Käyttöön puuttuminen alkaa huolen esittämisellä (LIITE 2). Jos herää epäily, että oppilas on päihtynyt tai on perusteltu epäily, että yksikössä tarjotaan, välitetään tai myydään päihteitä, on rehtorin otettava yhteys perusopetusjohtajaan. Tarvittaessa voi konsultoida Lohjan kaupungin päihdetyöntekijää.

5.4.4. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, häirinnältä, syrjinnältä ja väkivallalta Lohjan kaupungin perusopetuksessa

Kiusaaminen, häirintä, syrjintä ja väkivalta eivät kuulu hyvinvoivaan yhteisöön. Niiden ehkäisy ja niihin puuttuminen on tärkeää oppilaiden ja henkilöstön hyvinvoinnin näkökulmasta. Kun esiopetus toteutuu koulun yhteydessä, tulee kiusaamisen ennaltaehkäisyssä ja siihen puuttumisessa olla yhteisössä yhtenäiset, yhdessä sovitut käytännöt. Opetuksen järjestäjällä on suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, häirinnältä, syrjinnältä ja väkivallalta. Seksuaalinen ja sukupuoleen liittyvän häirinnän ennaltaehkäisy ja siihen puuttuminen on osa suunnitelmaa.

Yksiköt osallistuvat kansallisiin arviointeihin, kuten joka toinen vuosi toteutettavaan THL:n Kouluterveyskyselyyn. Yksiköissä järjestetään lisäksi esimerkiksi luokan/koulun ilmapiirikyselyjä. Saatavilla olevan datan avulla tavoitteena on kehittää arviointimenetelmä kiusaamisen seurantaan ja arviointitulosten perusteella hyvinvointimittari, jonka tulosten perusteella jokainen yksikkö voisi valita hyvinvoinnin kehitysteeman lukuvuodelle. Suunnitelmaa kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi arvioidaan oppilashuollon ohjausryhmässä vuosittain ja muutoksia tehdään tarvittaessa. Kiusaamisen estäminen ja kitkeminen vaatii jatkuvaa vuoropuhelua, ryhmäytymistä ja koko yhteisön vastuuta turvallisesta oppimisympäristöstä.

5.4.5. Kriisisuunnitelma: toiminta ja psykososiaalinen tuki äkillisissä kriiseissä sekä uhka- ja vaaratilanteissa

Kriisisuunnitelma valmistellaan yhteistyössä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa. Kriisisuunnitelma päivitetään yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset kuten pelastussuunnitelma. Kriisisuunnitelma päivitetään aina tarvittaessa. Kriisisuunnitelma käydään läpi vähintään jokaisen lukuvuoden alussa ja johon kaikilla yksikön kiinteistössä toimivilla aikuisilla on velvollisuus perehtyä.

Toimintaa uhka- ja vaaratilanteissa harjoitellaan sekä henkilöstö että oppilaiden kanssa. Suunnitelma löytyy yksiköissä sähköisenä sekä paperiversiona. Tiloissa tulee olla poistumis- ja suojautumisohjeet.

Yksikön suunnitelmassa on nimetty kriisiryhmä, joka vastaa toiminnan organisoimisesta poikkeustilanteissa. Rehtori vastaa kriisiryhmän organisoinnista, johtamisesta ja toiminnasta.

Yksikön kriisisuunnitelmaa laadittaessa päätetään, miten yhteistyö ja psykososiaalinen tuki kriiseissä hoidetaan.

Koulun kriisiryhmän tehtäviä ovat minimissään seuraavat:

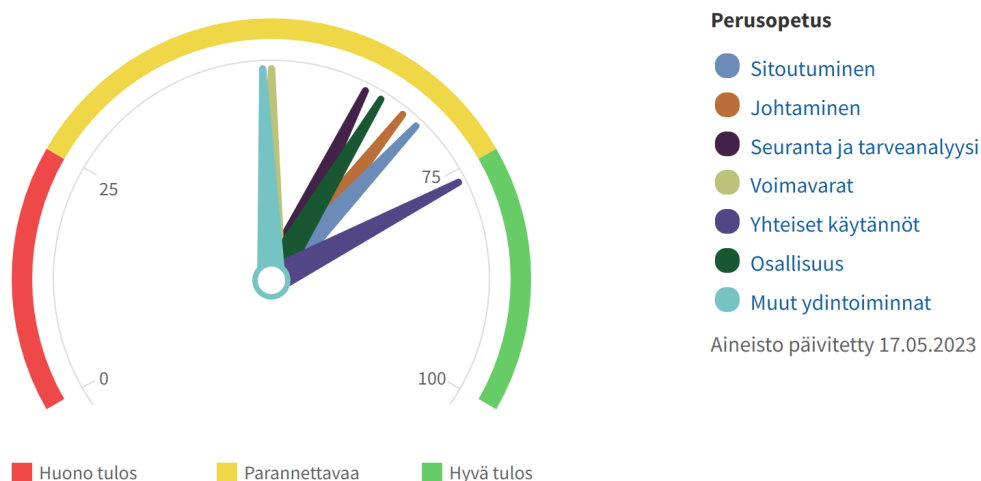
- Huolehtia toimintansa suunnittelusta ja suunnitelman laadinnasta.
- Kirjata ryhmän sisäinen työnjako ja vastuuketju.
- Selvittää etukäteen kriisitilanteissa tärkeät paikallisesti/alueellisesti toimivat yhteistyötahot ja sopia yhteistyön periaatteista ja käytännöistä.
- Perehdyttää koulun muuta henkilöstöä suunnitelmaan järjestämällä koulutusta ja hankkimalla kirjallisuutta.
- Huolehtia siitä, että kaikki koulun aikuiset, oppilaat ja huoltajat tietävät, miten toimia erilaisissa tilanteissa ja miten tilanteesta tiedotetaan kriisin eri vaiheissa.
- Organisoida toimintaa kriisitilanteissa.
- Huolehtia välittömästä henkisen tuen tarpeesta sekä mahdollisista jatkotoimista.
- Arvioida kriisitilanteissa toteutettuja toimia ja tehdä kriisisuunnitelmaan tarvittavat muutokset.

5.5. Keskeiset tulokset

Lohjalla opiskeluhoollon arviointi lukuvuodelta 2021-2022 on toteutettu esi- ja perusopetuksessa. Keskeinen tulos opiskeluhoollon arvioinnissa on, että yksilöllinen opiskeluhoolto toteutuu paremmin kuin yhteisöllinen opiskeluhoolto. Yhteisöllistä opiskeluhoolltoa ei koeta vaikuttavaksi. Arvioinnin pohjalta tehdään opiskeluhoollon kehittämistyötä.

Perusopetuksen opiskeluympäristön terveellisyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastukset on Lohjalla tehty ajallaan (TEAvisari).

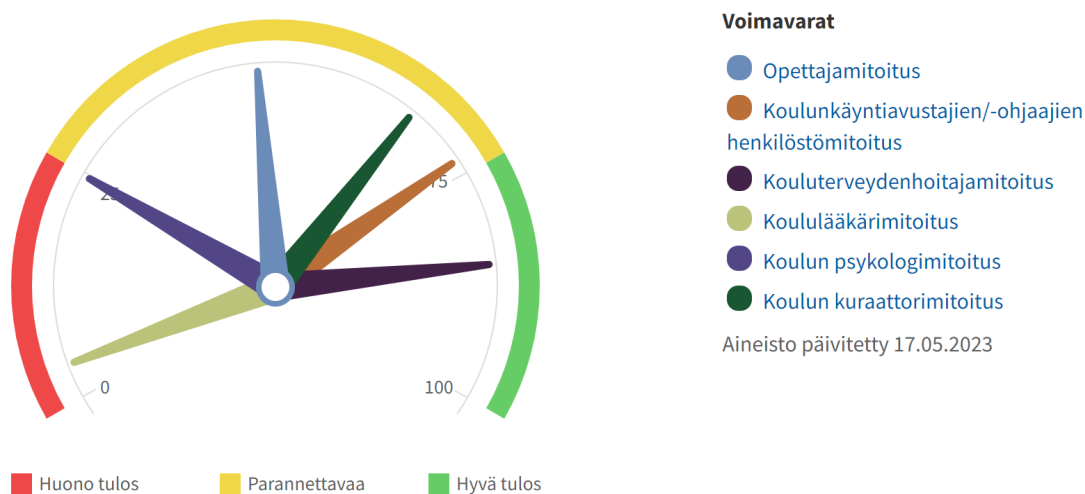
Kaavio 6. Perusopetuksen terveydenedistämisasiivisuuden (TEA) osa-alueet

Poissaolojen ehkäisemistä, suunnitelmallista seuranta ja niihin puuttumista koordinoi yksikkökohtainen opiskeluhoitoryhmä osana yhteisöllisen opiskeluhoitotyön kokonaisuutta. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeiden varhainen havaitseminen sekä riittävä ja oikea-aikainen tuki ehkäisee poissaoloja. Poissaolo on aina oire jostakin. Poissaoloja selittävänä tekijänä voidaan tarkastella koettua hyvinvointia, turvallisuuden tunnetta, yhteisöllisyyttä sekä kouluintoa (KouluKunnossa, 2023). Lohjalla otetaan käyttöön KouluKunnossa hankkeen poissaolojen ennaltaehkäisyn ja poissaoloihin puuttumisen malli syksyllä 2023. KouluKunnossa -hankkeen tuottaman alustavan tiedon mukaan 6.-9. luokkalaisten koetun hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden ja koulun määrässä on sukupuolittunut ero. Pojat kokevat enemmän yhteisöllisyyttä, kouluintoa ja hyvinvointia koulussa.

Kahdeksannen ja yhdeksännen luokan oppilaiden hyvinvoinnin suhteen huolestuttavia muutoksia ovat opiskeluhoitotyön ammattihenkilöiden saavuttamattomuus (TEAvisari 2023). Oppilailla on kokemus etteivät he ole koulun lukuvuoden aikana päässeet psykologille tai saaneet tukea ja apua hyvinvointiin psykologilta tai lääkäriltä vaikka olisivat sitä olisivat tarvinneet. (Kouluterveyskysely 2021.) Opiskeluhoitotyön arvioinnissa (kevät 2022) tulee esiin, että 67 prosenttia oppilaista on tavannut kuraattorin tai psykologin lain määräämän ajan sisällä siitä, kun on tapaamista pyytänyt.

Kaavio 7. Perusopetuksen terveydenedistämisasiivisuuden (TEA) Voimavarat - osa-alue kuvaa henkilöstöresursseja

Kahdeksannen ja yhdeksännen luokan oppilaat saavat tukea ja apua palveluista koulun ulkopuolelta mielialaan liittyvissä asioissa useammin kuin valtakunnallisesti keskimäärin (Kouluterveyskysely 2021).

Kouluterveyskyselyn (2021) mukaan alaikäisten savukkeiden hankkiminen välikäsien kautta on vähäisempää kuin valtakunnallinen keskiarvo. Luku on silti suuri. Päivittäin tupakoivien määrä kahdeksas- ja yhdeksäsluokkalaisten on yli valtakunnallisen keskiarvon (TEAvisari, 2023).

Kouluterveyskyselyn (2021) mukaan yli puolet kiusaamisesta henkilöstölle kertoneista kokee, että kiusaaminen ei ole vähentynyt tai loppunut kertomisen jälkeen. Kokemus on lisääntynyt edellisestä kouluterveyskyselystä. Kahdeksas- ja yhdeksäsluokkalaisten koulukiusaamisen kokemukset ovat ylitse valtakunnallisen keskiarvon. Joka kahdeksas oppilas kokee kiusaamista vähintään kerran

viikossa Lohjalla. Käytännöt kiusaamiseen puuttumiseksi ovat kuitenkin TEAviisarin (2023) mukaan koulukohtaisella tasolla hyvät. Kiusaamisen ja seksuaalisen häirinnän kirjaaminen ja tilastoiminen toteutuu Lohjalla vaihtelevasti, selvästi alle valtakunnallisen keskitason (TEAviisari, 2023).

6. Opiskeluhuollon kokonaistarve Lohjan esi- ja perusopetuksessa ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut

6.1. Opiskeluhuollon kokonaistarve Lohjalla

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta tukee esi- ja perusopetuksen käytettävissä olevien resurssien kohdentamista yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen opiskeluhoitotyöhön sekä opiskeluhuollon yhteistyöhön. Tiedot ilmoitetaan henkilötyövuosina.

Yksiköiden yhteenlaskettu arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

ARVIO OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARPEESTA (htv)				OPPILASMÄÄRÄ	
psykologi	kuraattori	terveydenhoitaja	lääkäri	esiopetus	perusopetus
8,95	12,3	12,6	*	441	5062

*Lääkäriin lakisääteiset terveystarkastukset ja lakisääteinen tavoitettavuus kouluterveydenhuollossa OphL 17§

Yksikkökohtaiset arviot opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Yksikkökohtaisissa arvioissa on huomioitu opiskeluhuollon seurannassa, kehittämisessä ja toteuttamisessa vaadittava opetushenkilöstön ja opiskeluhuollon ammattihenkilöiden työpanos. Lisäksi on huomioitu yksikön ja -ympäristön tarpeet, erityispiirteitä sekä tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden määrä.

YKSIKKÖ JA VUOSILUOKAT	ARVIO OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARPEESTA (htv)				OPPILASMÄÄRÄ	
	psykologi	kuraattori	terveydenhoitaja	lääkäri	esiopetus	perusopetus
ASEMANPELLON KOULU JA ESIOPETUS (VL 0-6)	0,1	0,25	0,1	tarkastukset	11	104
JÄRNEFELTIN YHTENÄISKOULU JA ESIOPETUS (VL 0-9)	0,8	0,9	1	1	27	540
KARJALOHJAN KOULU JA ESIOPETUS (VL 0-6)	0,2	0,6	0,2	ei tiedossa	7	72
KÄLLHAGENS SKOLA (VL 7-9)	0,4	1	1	tarveperusta	0	243
LAURENTIUS-KOULU JA ESIOPETUS (VL 0-9)	1	2	2	tarkastukset	57	829
LEHMIJÄRVEN KOULU JA ESIOPETUS (VL 0-6)	-	0,1	0,1	tarkastukset	7	71
METSOLAN KOULU JA ESIOPETUS (VL 0-6)	0,5	0,5	0,5	0,15	30	255
MUIJALAN KOULU JA ESIOPETUS (VL 0-6)	0,25	0,3	0,4	0,05	28	157
MÄNTYNUMMEN YHTENÄISKOULU JA	1	0,75	0,9	0,07	16	528

ESIOPETUS (VL 0-9)						
NUMMEN YHTENÄISKOULU JA ESIOPETUS (VL 0-9)	0,5	1	1	0,1	30	360
OJAMONHARJUN YHTENÄISKOULU JA ESIOPETUS (VL 0-9)	0,8	1	1,5	1	35	649
OJANIITUN KOULU JA ESIOPETUS (VL 0-6)	0,5	0,5	0,5	0,15	59	247
PERTTILÄN KOULU JA ESIOPETUS (VL 0-6)	0,1	0,25	0,1	tarkastukset	25	175
PUSULAN KOULU JA ESIOPETUS (VL 0-6)	0,6	0,6	0,2	-	15	161
RISTIN KOULU JA ESIOPETUS (VL 0-6)	0,5	0,75	0,5	0,2	27	183
ROUTIONMÄEN YHTENÄISKOULU JA ESIOPETUS (VL 0-9)	1	1	2	tarkastukset	29	236
SAMMATIN KOULU JA ESIOPETUS (VL 0-6)	0,2	0,4	0,2	-	19	122
SOLBRINKENS SKOLA JA ESIOPETUS (VL 0-6)	0,25	0,2	0,2	lisäkonsultaatio	9	80
VIRKBY SKOLA JA ESIOPETUS (VL 0-6)	0,25	0,2	0,2	lisäkonsultaatio	10	50

6.2. Opiskeluhoollon käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen järjestää opiskeluhoollon psykologi-, kuraattori- sekä kouluterveydenhuollon palvelut alueensa esi- ja perusopetuksessa oleville opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta. Hyvinvointialue ilmoittaa käytettävissä olevat opiskeluhoollon palvelut alueellisessa opiskeluhoitosuunnitelmassa.

7. Oppilaat, huoltajat ja muut sidosryhmät opiskeluhoollon

Opiskeluhoito on kaikkien yksiköissä työskentelevien sekä hyvinvointialueen opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Oppilaiden, huoltajien, henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoollon keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa. Tämä edellyttää kuuntelevaa vuorovaikutusta ja rakentavaa yhteistyötä oppilaan kokonaisvaltaisen terveen kasvun tukemisessa. Oppilaan osallistaminen tukee oppimismotivaatiota ja edistää aktiivisuutta ja itseohjautuvuutta. Oppilaan omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevilla toimenpiteillä ja ratkaisuilla hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti. Opiskeluhoito on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää ja

koko yhteisön hyvinvointia, terveellisyttä ja turvallisuutta tukevaa toimintaa, johon osallistetaan oppilaat ja heidän huoltajansa/vanhempansa. Hyvinvoinnissa havaittuihin huolenaiheisiin etsitään ratkaisuja ja yhteisöllisiä toimintatapoja kehitetään yhdessä toimien. Yksiköiden henkilökunta ja opiskeluhuollon ammattilaiset toteuttavat opiskeluhuoltoa suunnitelmallisesti yhteistyössä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa.

Yksiköiden opiskeluhoitotyöstä tiedotetaan esimerkiksi Wilman, kotisivujen, lukuvuositedotteiden avulla sekä vanhempainiltojen yhteydessä. Opiskeluhoitohenkilöstö voi osallistua asiantuntijoina vanhempainiltoihin. Oppilaiden huoltajien näkemyksiä koulun toiminnasta selvitetään määräjain myös kyselyjen avulla.

Lohjan kaupunki käyttää Wilma-käyttöjärjestelmää oppilashuoltotyön tukena. Wilmaa käytetään mm. poissaolojen kirjaamisiin, tiedon välittämiseen opiskeluhoitohenkilöstön välillä, tuen suunnitelmien kirjaamiseen ja kodin ja koulun väliseen viestintään. Yhteydenotto koulukuraattoriin, -psykologiin ja -terveydenhoitajaan tehdään puhelimitse tai Wilman kautta.

8. Liitteet

LIITE 1. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, häirinnältä, syrjinnältä ja väkivallalta Lohjan kaupungin perusopetuksessa

LIITE 2. Menettelytavat päihteiden käyttöön puuttumiseen perusopetuksessa

9. Opiskeluhoiltoa ohjaavat asiakirjat ja lainsäädäntö:

Asetus lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 556/1994

Asetus lääkinnällisestä kuntoutuksesta 1015/1991

Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 986/1998

Asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä 564/1994

Asetus viranomaisen toiminnan julkisuudesta ja hyvästä tiedonhallintatavasta 1030/1999

Hallintolaki 434/2003

Henkilötietolaki 523/1999

Kansanterveyslaki 66/1972; muutos 626/2007 ja 1327/2010

Laki kuntoutuksen asiakasyhteistyöstä 497/2003

Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 361/1983

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 504/2002

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992

Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 272/2005

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä 159/2007

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 13/2003
Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994
Laki toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi 693/1976; muutos 698/2010
Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 380/1987
Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 621/1999
Laki yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta 603/1996
Lastensuojelulaki 417/2007; muutos 88/2010
Lukiolaki 629/1998; muutos 478/2003
Mielenterveysasetus 1247/1990; muutokset 1282/2000 ja 1646/2009
Mielenterveyslaki 1116/1990
Nuorisolaki 72/2006; muutos 693/2010
Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013
Pelastuslaki 379/2011
Perusopetuslaki 628/1998
Päihdehuoltolaki 41/1986
Sosiaalihuoltolaki 710/1982; muutos 50/2005, 1301/2014
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus potilasasiakirjoista 298/2009
Suomen perustuslaki 731/1999
Terveydenhuoltolaki 1326/2010
Terveydensuojelulaki 763/1994
Työturvallisuuslaki 738/2002
Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta 955/2002
Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 338/2011
Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011
Valtioneuvoston asetus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 608/2005
Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014